

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTE SZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
[SEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő,
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
LENTE GÁBOR, NAGY GÁBOR,
PAP JÓZSEF SÁNDOR, RITZ FERENC,
ZÉKÁNY ANDRÁS
Szerkesztési titkárság: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
ANTUS SÁNDOR, BIACS PÉTER,
BUZÁS ILONA, HANCSÓK JENŐ,
JANÁKY CSABA, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
LIPTAY GYÖRGY, MIZSEY PÉTER,
MÜLLER TIBOR, NEMES ANDRÁS,
ifj. SZÁNTAY CSABA, SZABÓ ILONA,
TÖMPE PÉTER, ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883

Fax: 36-1-201-8056

Email: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete
Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA
Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.
Nyomás: Europrinting Kft.
Felelős vezető: ENDZSEL ERNŐ
ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete
Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank
10700024-24764207-51100005 sz.
számlájára „MKL” megjelöléssel
Előfizetési díj egy évre 10 200 Ft
Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti
a Batthyany Kultur-Press Kft.,
H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
1251 Budapest, Postafiók 30.
Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:
SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,
1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,
e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális számaink tartalma,
az összefoglalók és egyesületi híreink,
illetve archivált számaink honlapunkon
(www.mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541

HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)

HU ISSN 1588-1199 (online)

DOI: 10.24364/MKL.2019.05

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,
továbbá az Országos Széchényi Könyvtár
(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa
és Archivuma (EPA) archiválja

Ez év májusa az MKE életében jelentős szerepet játszik. Ekkor kerül sor a négy-
évenként esedékes vezetőségválasztásra. A választás alulról építkezik. E na-
pokban választják meg a szakosztályok, szakcsoportok, a területi és munkahelyi
csoportok új vezetőségeit. Többen kimaradnak (az alapszabály szerint 2–3 al-
kalmakkal bizonyos funkciókat betöltő személyek nem választhatók újra), így több
új tag is bekerül a vezetőségekbe. Az elkerülhetetlen frissítés szükségét magam
is tapasztaltam korábban. Többször is megválasztottak egy funkcióra, és azt
vettem észre, hogy egy idő után nem tud az ember megújulni, friss gondolato-
kat hozni, és rutinból dolgozik, ez pedig nem jó. Arra kell nagy hangsúlyt he-
lyezni, hogy főleg fiatal, aktív kollégák kerüljenek pozícióba, akik új ötletekkel
segítenek az Egyesület előtt álló, egyre nehezebb kihívások megoldásában.

Fontosnak tartom, hogy az új vezetőség az eddigieknél szélesebb körben tudatosítsa, ismertesse a fia-
talok, diákok támogatását. Az Egyesület munkája jelentős részét az ilyen irányú ténykedés teszi ki (ami
komoly ráfordítással jár), és ez nem vált köztudottá. Vegyészberkekben is kevesen tudják, hogy az Irinyi
középiskolai versenyt évtizedek óta, a Varázslatos Kémiatábort régóta az Egyesület szervezi. Kiadja a
Középiskolai Kémiai Lapokat (KÖKÉL), támogatja a kémiai olimpia résztvevőit, jutalmazza a TDK
nyertesait stb. Azt kellene elérni, hogy ezek a támogatott fiatalok a továbbiakban is tartsanak kapcsola-
tot az MKE-vel (legyenek tagok). A fiatal generáció bevonásával az Egyesület létszámát feltétlenül növelni
kellene. Korábbi adatok alapján a mai vegyészársadalom csak mintegy 10%-a egyesületi tag. Ez véle-
ményem szerint kevés a külföldi egyesületekhez képest. Tudatosítani kell, hogy az MKE szakmailag és
társadalmilag összefogó szervezet, amelynek az is a feladata, hogy tudományunkat és annak fontosságát
népszerűsítse a kémiát eléggé negatívan megítélő társadalomban.

Ami a májusi szám tartalmát illeti, sok érdekes cikket talál az olvasó, igen széles spektrumban. Elő-
ször talán Inzelt György dolgozatát emelném ki. Ennek az ad aktualitást, hogy az ENSZ 2019-et a Periódusos
Rendszer Nemzetközi Événél nyilvánította. Ez az elhatározás azért is érdekes és fontos, mert a po-
litikusok is észrevették, hogy egy ilyen felfedezés milyen hatással van a tudományra és a mindennapi életre.
A gimnazista Haja Dóra Zsófia tanulmányos írása bemutatja, hogy a kémia milyen módon lehet az igaz-
ságszolgáltatás segítségére, és hogyan lehet felhasználni ennek elemeit a gyerekek érdeklődésének felkel-
tésére. A Zemlény Géza-földtárs Mező Gábor több évtizedes munkásságát összegzi. A lap „házi szerzője”,
Braun Tibor ezúttal nem a perifériális területek érdekességéről ír, hanem a folyadék-folyadék extrakció
zöld kémiájáról. A történelem sem hiányzik e számból: Keszei Ernő bemutatja Eötvös Loránd életét, mun-
kásságát. A májusi szám két érdekes könyvismertetést is tartalmaz (a Hargittai házaspár „tudomány kö-
rül” moszkvai sétáiról és a magyar szerkesztésű, CRC Pressnél megjelenő környezetmenedzsment-soro-
zat negyedik kötetéről).

Meg kívánom még említeni: nemrég múlt 10 éve, hogy – Kiss Tamás professzor irányításával – új szer-
kesztőség áll a megújult külsejű, magazin jellegűvé formált Magyar Kémikusok Lapja mögött, amely
hasznos és olvasott újságja lett a magyar kémikustársadalomnak.

Liptay György

Liptay György
a Szerkesztőbizottság tagja

TARTALOM

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

Bruckner-termi előadás

Mező Gábor: Variációk egy témára: gyógyszerek célba juttatása peptidekkel 142

Braun Tibor: A rázótolócsértől a mikrofecskendőig.

Új lehetőségek a folyadék-folyadék extrakció zöld kémiájában 144

AZ ELEMEL PERIÓDUSOS RENDSZERÉNEK NEMZETKÖZI ÉVE

Inzelt György: Mengyelejev örülne: teljes az első hét periódus a táblázatban 148

KÖNYVISMERTETÉS

Keglevich György: Tudománytörténeti mozaikok Moszkvából
(Hargittai István, Hargittai Magdolna: Moszkvai séták a tudomány körül) 152

Gruiz Katalin: A környezeti kockázat csökkentése és esettanulmányok

(Engineering Tools for Environmental Risk Management, 4.
Szerk.: Gruiz Katalin, Meggyes Tamás, Fenyvesi Éva) 154

EÖTVÖS-EMLEKÉV

Keszei Ernő: Egy magyar tudós két háború között.
Báró Eötvös Loránd élete és munkássága 156

OKTATÁS

Haja Dóra Zsófia: Nyomozás kémiaórán 162

VEGYÉSZLELETEK

Lente Gábor rovata 166

EGYESÜLETI ÉLET

A HÓNAP HÍREI 169

170

Cimlapunkon:

Periódusos rendszer
extrákkal.
A felvétel Lente Gábor
előadásán,
a Periódusos
Rendszer Nemzetközi
Événél magyar-
országi nyitó-
rendezvényén készült
(fotó: mta.hu/Szigeti
Tamás)